

NAČRT RAZVOJA CENTRALNE TEHNIŠKE KNJIŽNICE UNIVERZE V LJUBLJANI V OBDOBJU 2021–2025

CTK – odprta in inovativna učeča se skupnost

Kazalo vsebine

1	Uvod: CTK kot odprta in inovativna učeča se skupnost	3
2	Rezultati CTK v obdobju med letoma 2014 in 2020	4
2.1	Dolgoročni cilj 1 - Zagotavljanje dostopa do kakovostnega knjižničnega gradiva in informacijskih virov za člane UL in druge uporabnike	4
2.1	Dolgoročni cilj 2 - Zagotavljanje dostopa do mednarodne znanstvene literature za druge organizacije in njihove člane	4
2.3	Dolgoročni cilj 3 - Zagotavljanje sodobnih knjižničnih in informacijskih storitev.....	5
2.4	Dolgoročni cilj 4 - Zagotavljanje nekaterih dejavnosti univerzitetne knjižnice za Univerzo v Ljubljani	6
2.5	Dolgoročni cilj 5 - Trajna rešitev prostorske problematike	6
2.6	Dolgoročni cilj 6 - Prilagajanje tehnološkim spremembam in potrebam uporabnikov	6
2.7	Dolgoročni cilj 7 - Knjižnična in informacijska podpora slovenskemu gospodarstvu.....	7
3	Vplivi okolja na delovanje knjižnice.....	7
3.1	Mednarodno okolje.....	7
3.2	Slovensko okolje.....	9
3.3	Okolje visokega šolstva in znanstvenoraziskovalne dejavnosti v Sloveniji.....	10
3.4	Okolje Univerze v Ljubljani	11
3.5	Okolje uporabnikov CTK	11
4	Vizija razvoja CTK v obdobju 2020–2025.....	12
5	Dolgoročni cilji	13
5.1	CTK – odprt prostor za inovativno študijsko skupnost.....	13
5.2	CTK – partnerstvo v odprti integrirani nacionalni izobraževalni in raziskovalni infrastrukturi	18
5.3	CTK – vozlišče znanja in tehnologij.....	23
5.4	Rešitev prostorske problematike	27
5.5	Potrebna sredstva za izvajanje javne službe	28
5.6	Kadrovska politika	29
6	Zaključek.....	29

1 Uvod: CTK kot odprta in inovativna učeča se skupnost

Znanje je neprecenljiva vrednota, ki je podlaga za trajnostni in demokratični razvoj družbe ter osebno rast posameznikov. Pri tem je izjemnega pomena, da skupnost, v kateri živimo, formalno podpira sistem, ki omogoča dostop do znanja najširšemu krogu ljudi. Na tak način lahko skupnost izkoristi vse svoje potenciale. Vlada Republike Slovenije aktivno podpira delovanje knjižnične mreže, ki temelji na izvajanju javne službe. Knjižnice predstavljajo temeljno javno infrastrukturo v procesih učenja in raziskovanja. Brez knjižnic si izobraževalne, razvojne in raziskovalne dejavnosti ne moremo predstavljati.

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani (CTK) je samostojni javni zavod. Ustanovljena je bila 17. novembra 1949 pri tedanji Tehniški visoki šoli Univerze v Ljubljani. Dekan prof. dr. Jože Horvat je knjižnici na pot med drugim izrekel tudi, da je ...»nastala nujna potreba urediti centralno tehniško knjižnico, kjer naj bi se vodila evidenca vseh tehniških knjig na teritoriju Slovenije. Treba je urediti dobavo knjig in revij tako, da bo od tega imel korist vsak, ki se za to zanima. Dalje je treba omogočiti inozemsko literaturo učnemu osebju in študentom, da bodo mogli iti z razvojem tehnike v svetu.« V teh besedah se tudi zrcali vizija razvoja knjižnice, ki jo nameravamo zasledovati tudi v prihodnosti. CTK bo tudi v prihodnje javna knjižnica, ki bo z izvajanjem javne službe odprta najširšemu krogu uporabnikov – študentom, učiteljem, raziskovalcem, strokovnjakom in vsem drugim. Kot pridružena članica Univerze v Ljubljani – tudi naziv knjižnice jasno izpričuje to poslanstvo – bo CTK še naprej zagotavljala nekatere storitve univerzitetne knjižnice za UL.

Za razvoj CTK je značilna inovativnost pri reševanju strokovnih problemov. Knjižnica je bila vedno, tudi v dobi tiskanih informacijskih virov, osredotočena k reševanju potreb uporabnikov in ne v vzdrževanje obsežnih fondov gradiva brez funkcionalne koristi. CTK je že leta 1955 z vzpostavitvijo prvega centralnega kataloga knjižničnega gradiva s področja tehnike ponudila primer dobre prakse za vzpostavitev vseslovenskega centralnega kataloga v Narodni in univerzitetni knjižnici. Na tej podlagi temeljijo načela vzajemne katalogizacije v sistemu COBISS/COBIB. Kot prvi smo v CTK vzpostavili tudi stvarno katalogizacijo na načelih UDK. CTK je bila med prvimi pri podajanju pobude za vzpostavitev elektronskega knjižničnega kataloga, kot prva knjižnica v tedanji skupni državi je CTK tudi vpeljala bibliografske podatkovne zbirke na magnetnih trakovih. Kot zvezni podcenter za standarde smo bili edini v Jugoslaviji, ki smo uvažali in distribuirali mednarodne standarde. Z vzpostavitvijo in koordinacijo konzorcijske nabave CTK tudi danes zagotavlja dostop do mednarodne znanstvene literature vsem slovenskim akademskim organizacijam. Z inovativnim pristopom k reševanju strokovnih problemov bo knjižnica nadaljevala tudi v prihodnje.

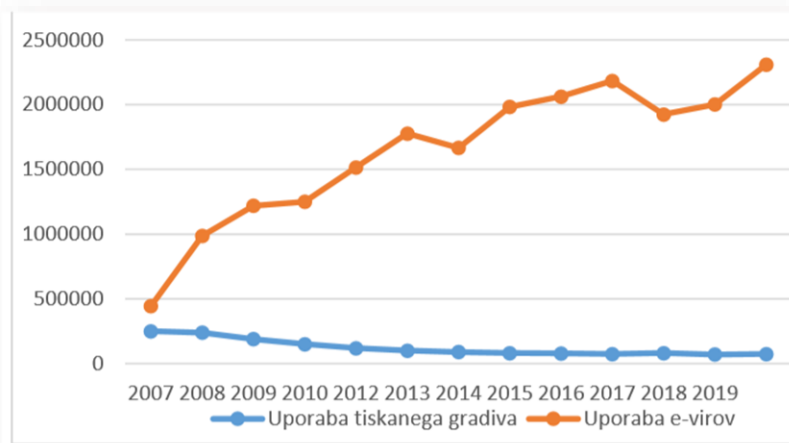
Omeniti velja tudi povezovalni značaj CTK. Kot samostojni javni zavod smo v središču povezovanja visokošolskih, raziskovalnih in drugih slovenskih javnih organizacij. CTK kot javni prostor je tudi platforma za povezovanje različnih skupin uporabnikov. Predvidevamo krepitev in spodbujanje tega povezovalnega značaja. Ključni pogoj za delovanje knjižnice v prihodnjih letih bo rešitev prostorske problematike. Tudi reševanje tega problema mora najti svoje mesto, ko razmišljamo o prihodnosti CTK.

2 Rezultati CTK v obdobju med letoma 2014 in 2020

V obdobju 2014–2020 je knjižnica uspešno dosegla večino ciljev, zastavljenih v Načrtu razvoja CTK v obdobju 2014–2020. Razlogi, da nekateri cilji niso doseženi v celoti, so večinoma objektivni in CTK s svojim delovanjem na to ni imela večjega vpliva. Kot najbolj pereč nedosežen cilj štejejo to, da knjižnica v teh letih ni rešila prostorske problematike. Kljub številnim aktivnostim se je izkazalo, da v javnem proračunu ni sredstev za tovrstne investicije. Imeli smo celo probleme z nabavo ustrezne opreme. Te probleme smo deloma rešili šele v letih 2017 in 2018, smo pa na tem področju v velikem zaostanku.

2.1 Dolgoročni cilj 1 - Zagotavljanju dostopa do kakovostnega knjižničnega gradiva in informacijskih virov za člane UL in druge uporabnike

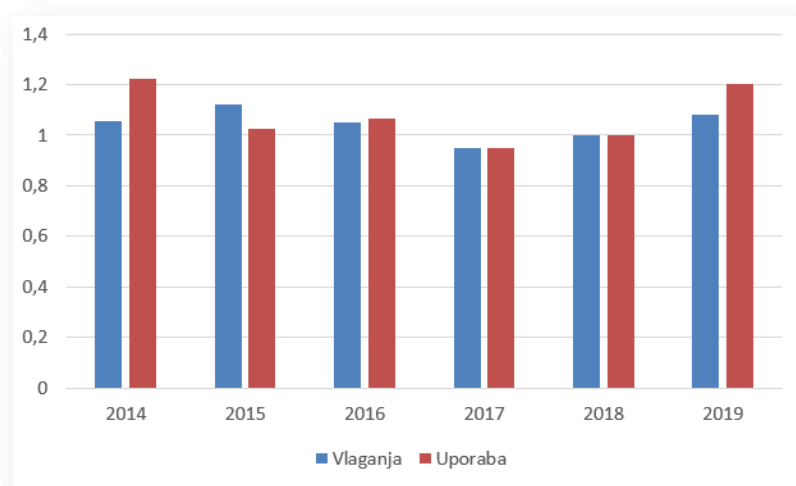
Ugotavljamo, da se je v tem obdobju knjižnična zbirka tako vsebinsko kot tudi kvantitativno oblikovala v skladu s finančnimi možnostmi ter večinoma tudi v skladu s potrebami uporabnikov. Oblikovanje knjižnične zbirke je temeljilo na strokovnih odločitvah delovne skupine za izvajanje nabavne politike, kar je zagotavljalo ustrezno vsebino zbirke kot tudi nemoten delokrog pridobivanja knjižničnega gradiva in informacijskih virov. To se je odražalo tudi pri uspešni uporabi. Prevladovala je uporaba elektronskih informacijskih virov na daljavo, pretežno člankov e-revij.

Slika 1: Uporaba knjižničnega gradiva in informacijskih virov v obdobju od leta 2007 do leta 2019

2.1 Dolgoročni cilj 2 - Zagotavljanje dostopa do mednarodne znanstvene literature za druge organizacije in njihove člane

Število članic konzorcijev v zadnjih letih je bilo stabilno (med 51 in 53). Letni indeksi vlaganj in uporabe so bili večinoma na enakem nivoju. V zadnjih dveh letih smo naredili resnejše korake pri pogajanjih za implementacijo odprtega publiciranja v naročniške pogodbe.

Slika 2: Letni indeks vlaganj in uporabe od leta 2014 do leta 2019

2.3 Dolgoročni cilj 3 - Zagotavljanje sodobnih knjižničnih in informacijskih storitev

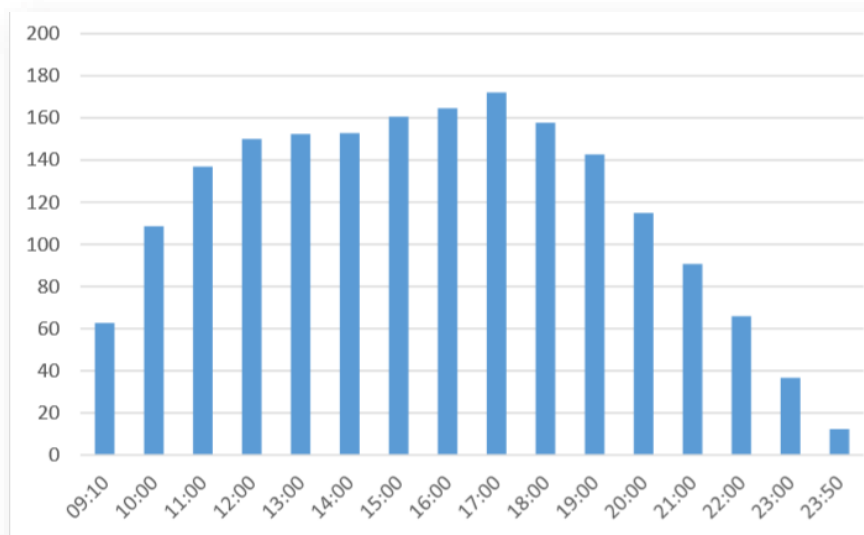

Vpeljali smo nekatere nove storitve. Še posebej pomemben je razvoj repozitorija DiRRROS, ki omogoča, da imajo raziskovalni inštituti ter druge raziskovalne organizacije možnost uporabe enake programske platforme kot slovenske univerze. S tem smo

zaokrožili informacijski sistem *openscience.si*. Prav tako je bilo pomembno delovanje OSIC-a za tehniko. Med sodobnejše knjižnične storitve štejemo tudi podaljšan delovni čas ob vikendih, vzpostavitev informacijske podpore odprtemu publiciranju ter vzpostavitev in organizacijo mednarodnih strokovnih posvetov Focus on Open Science, ki po našem vzoru danes potekajo v več kot 10 evropskih državah in krepijo sodelovanje med akademskimi okolji.

2.4 Dolgoročni cilj 4 - Zagotavljanje nekaterih dejavnosti univerzitetne knjižnice za Univerzo v Ljubljani

Kot pridružena članica smo največ dejavnosti univerzitetne knjižnice opravljali pri podpori delovanju Portala Digitalne knjižnice Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju DiKUL), na področju koordinacije nabave mednarodne periodike ter na področju zagotavljanja optimalnega odpiralnega časa. Z zbirko tiskanega gradiva smo pokrivali potrebe študentov s področja tehnike in deloma naravoslovja. Leta 2017 smo začeli s pilotnim podaljšanjem odpiralnega časa do polnoči v času študijskih konic tudi ob sobotah in nedeljah, leta 2018 pa smo 20 vikendov s podaljšanim delovnim časom uvrstili v redni odpiralni čas. Obisk se nam je v teh dveh letih zelo povečal. Žal pa v teh letih nismo v celoti uspeli z obnovo čitalnic, ki so nefunkcionalne, pohištvo in oprema pa sta zastarela. Prav tako smo ob študijskih špicah morali uporabnike občasno tudi zavračati, saj bi bila ob preveliki zasedenosti lahko ogrožena varnost uporabnikov.

Slika 3: Število obiskovalcev v letu 2019 po urah

2.5 Dolgoročni cilj 5 - Trajna rešitev prostorske problematike

Kljub številnim pogovorom s pristojnimi na resornem ministrstvu nismo naredili nobenih bistvenih korakov v smeri dokončne prostorske rešitve.

2.6 Dologoročni cilj 6 - Prilagajanje tehnološkim spremembam in potrebam uporabnikov

Odzivali smo se na potrebe in pobude uporabnikov. Implementirali smo različne aplikacije za avtentikacijo (Arnes AAI), repozitorij DiRROS, ustrezen odpiralni čas knjižnice in podobno. Številnih pobud uporabnikov (npr. restavracija, sobe za skupinsko učenje in podobno) zaradi objektivnih okoliščin nismo mogli uresničiti.

2.7 Dolgoročni cilj 7 - Knjižnična in informacijska podpora slovenskemu gospodarstvu

Cilje smo dosegali predvsem s prodajo standardov, informatiko na področju standardov, posredovanjem dokumentov ter patentno informatiko.

Slika 4: O študijski skupnosti CTK so pisali tudi časopisi

3 Vplivi okolja na delovanje knjižnice

3.1 Mednarodno okolje

CTK je intenzivno vpeta v mednarodne tokove in je kot taka podvržena številnim vplivom mednarodnega okolja na njeno delovanje.

V strateških dokumentih Evropske unije visokošolske knjižnice niso posebej navedene kot izvajalke podpore za visokošolsko in raziskovalno dejavnost, temveč so večinoma navedeni cilji, ki jih posamezni sektorji in države članice želijo doseči. Zato je pomembno, da se visokošolske knjižnice prepoznajo kot pomemben del infrastrukture za doseg teh ciljev.

V Evropski listini za raziskovalce in Kodeksu ravnanja pri zaposlovanju raziskovalcev je Evropska komisija že leta 2005 sprejela priporočila, s katerimi države članice EU zagotavljajo, da bodo zagotavljale ustrezne pogoje za uspešno in učinkovito znanstveno raziskovalno delo.

Strategija Izobraževanje in usposabljanje 2020 (ET 2020, 2015) poudarja pomen vključevanja sistemov izobraževanja in usposabljanja v vseživljenjsko učenje. Strategija izpostavlja številne izzive, na katere lahko uspešno odgovorijo visokošolske knjižnice:

- spodbujanje digitalne pismenosti,
- uporabo sodobnih IKT-tehnologij pri izobraževanju in usposabljanju,
- splošno dostopnost kakovostnih in relevantnih informacijskih virov,
- zagotavljanje kakovostnih odprtih in inovativnih učnih okolij,
- zagotavljanje ustreznih referenčnih kontaktnih točk, kjer bi izvajalci izobraževanja lahko dobili nasvete, povezane z digitalnim in spletnim učenjem, bi lahko odpravilo ovire za uporabo teh virov.

Dokument Evropska digitalna agenda (2010) spodbuja razvoj digitalnih storitev in digitalne pismenosti. Med drugim določa politiko odprtosti podatkov javnega sektorja, ki določa, katere javne institucije v Evropski uniji (v nadaljevanju EU) so zavezane za deljenje svojih podatkov, določa pa tudi interoperabilnost podatkovnih repozitorijev. Dokument opozarja tudi na pomen digitalne pismenosti, znanj in vključenosti v procesih vseživljenjskega učenja.

Številne politike in dokumenti EU (Priporočilo Komisije z dne 17. 7. 2012 o dostopu do znanstvenih informacij in njihovem arhiviranju, Uredba (EU) št. 1291/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije (2014–2020) – Obzorje 2020, Obzorje Evropa) tudi spodbujajo in predpisujejo odprt dostop do znanstvenih publikacij in raziskovalnih podatkov.

Cilji politike EU na področju raziskav in inovacij (2015) so odprte inovacije, odprta znanost in odprtost svetu.

Na podlagi teh ciljev je Evropska komisija (v nadaljevanju EK) začela z aktivnostmi za uresničitev. Leta 2018 je sprejela načrt vzpostavitve (2018) Evropskega oblaka za odprto znanost (v nadaljevanju EOSC) in Evropske podatkovne infrastrukture, ki se v zadnjih letih intenzivno izvaja v praksi.

Dokument Amsterdam Call for Action on Open Science (2016) vsebuje predloge prednostnih področij delovanja v smeri odprte znanosti (popoln odprti dostop do znanstvenih publikacij, ponovna uporaba raziskovalnih podatkov, vpeljevanje novih načinov vrednotenja znanosti ...).

Novi načini vrednotenja znanosti temeljijo na kvalitativnem ocenjevanju znanstvenega dela samega in ne na podlagi kvantitativnih kazalnikov platform, kjer so bile publikacije objavljene. Iniciative za tovrstne spremembe se pojavljajo na primer v deklaracijah DORA (2012) in Leiden Manifesto for Research Metrics (2015).

Na področju znanstvene komunikacije so odprte objave možne na več načinov, v katere so kot podporna infrastruktura vpete tudi univerzitetne in visokošolske knjižnice. Govorimo o tako imenovani zeleni poti arhiviranja prednatisov v repozitorije, kjer knjižnice tovrstno infrastrukturo upravljajo. Poznamo pa tudi tako imenovani zlato in hibridno pot. V teh primerih se knjižnice

zavzemajo za tako imenovane »publish and read« (PAR) ali pa »read and publish« (RAP) modele, ki poleg branja vsebin vsebujejo tudi določila o odprtih objavah.

Septembra 2018 je tako imenovana Koalicija S naznanila deset načel Načrta S. Osrednji cilj pobude je bil oblikovati pogoje, da bodo v odprtem dostopu ali na platformah, ki zagotavljajo odprti dostop, objavljene vse znanstvene publikacije, nastale v okviru aktivnosti, podprtih z javnim financiranjem. Med osrednjimi izmed desetih sprejetih načel je zavzemanje za odpravo t. i. plačilnih preprek (na primer naročnin na znanstvene revije ali plačil za dostop do posameznih objav), pri čemer stroški znanstvenih objav ne bremenijo raziskovalcev.

Tri dopustne poti za objavo znanstvenih publikacij v odprtem dostopu, ki zagotavljajo skladnost posamezne znanstvene objave z načeli Načrta S, so:

- objava v revijah z odprtim dostopom ali na platformah, ki zagotavljajo odprt dostop,
- shranitev končne objavljene verzije (ang. Versions of Record – VOR) ali avtorjevega sprejetega rokopisa (ang. Author Accepted Manuscript – AAM) v repozitorijih z odprtim dostopom brez embarga ali
- objava v hibridnih znanstvenih revijah z dogovorom o preoblikovanju (ang. under transformative agreement).

Članica Koalicije S je tudi Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (v nadaljevanju ARRS).

EK se je leta 2020 odločila za vzpostavitev lastne platforme za odprte objave Open Research Europe (ORE), ki bo za raziskovalce možnost recenziranih odprtih objav raziskav iz okvirnih programov, kjer je financer EK. Projekt je v fazi implementacije.

EU daje pri svojih politikah na področju raziskav in inovacij veliko težo tudi tako imenovani skupnostni znanosti (*eng Citizen Science*). Pomen skupnostne znanosti je v vključevanju širše javnosti v raziskovalno dejavnost. To je pomembno predvsem zaradi povezovanja lokalnih skupnosti z raziskovalnimi organizacijami in raziskovalci. V veliki meri so nosilci tovrstnih povezovanj prav univerzitetne in visokošolske knjižnice.

3.2 Slovensko okolje

Strategija razvoja Slovenije v obdobju 2014–2020 namenja posebno vlogo tudi znanosti in visokemu šolstvu. Samo povečevanje izdatkov za namene raziskav in razvoja očitno ne daje ustreznih rezultatov. Dve tretjini teh sredstev za R & R namenja poslovni sektor, vendar je kljub temu premalo povezovanja med znanostjo in gospodarstvom, da bi se dosežki iz znanstvene sfere dovolj učinkovito prenašali v gospodarstvo. Manjkajo mostovi, ki bi povezovali obe sferi: znanstveno, ki je pretežno usmerjena v temeljne raziskave, in gospodarsko, ki se zaradi krize bolj ukvarja s preživetjem kot z razvojem. Na tem področju bo torej Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 usmerjena predvsem v povezovanje gospodarstva z znanostjo in visokim šolstvom, s ciljem zagotavljanja večje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 neposredno govori o CTK in omenja trenutne prostore, ki so neprimerni, saj so predragi in premajhni. Knjižnici daje nacionalni pomen, saj služi družbi znanja.

Javno knjižnično službo za visokošolske knjižnice ureja zakonodaja s področja kulture, in sicer Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJK in 92/15), financiranje te javne službe pa zakonodaja s področja visokega šolstva, tj. Zakon o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17). Posamezne dejavnosti (osrednji specializirani informacijski centri, nakup mednarodne znanstvene literature) urejajo predpisi s področja raziskovalne dejavnosti, kot je Pravilnik o postopkih (so)financiranja in ocenjevanja ter spremljanju izvajanja raziskovalne dejavnosti (Uradni list RS, št. 52/16, 79/17, 65/19).

3.3 Okolje visokega šolstva in znanstvenoraziskovalne dejavnosti v Sloveniji

V nekaterih strateških dokumentih Republike Slovenije so visokošolske knjižnice navedene kot izvajalke podpore za visokošolsko in raziskovalno dejavnost, v drugih pa ne posebej, zato morajo same prepoznati, v katerih segmentih lahko nudijo ustrezno podporo. Večina dokumentov se v letu 2020 tudi izteka.

Dokument Držna Slovenija – družba znanja: Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011–2020 opredeljuje pomen učne in raziskovalne infrastrukture pri zagotavljanju pogojev za Slovenijo kot družbo znanja.

V Resoluciji o Nacionalnem programu visokega šolstva 2011–2020 (ReNPVŠ11-20) (2011) so visokošolske knjižnice omenjene na različnih mestih. Resolucija poudarja, da bodo univerze in druge visokošolske institucije zagotavljale ustrezno sodobno knjižnično in informacijsko podporo študentom in osebju, ter opozarja na potrebno povečanje vlaganj v novo pedagoško in raziskovalno opremo, vključno s knjižnicami in športnimi objekti, in da je treba hkrati omogočiti tudi boljšo izkoriščenost že obstoječih zmogljivosti.

Resolucija o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011–2020 (2011) med cilji predvideva tudi »prosti dostop do surovih podatkov iz raziskav, financiranih z javnimi sredstvi« in pripravo akcijskega načrta do leta 2014 kot osnovo za nacionalno politiko na področju odprtega dostopa do podatkov iz javno financiranih raziskav.

V Načrtu razvoja raziskovalnih infrastruktur 2011–2020 (2011) sta prosti in odprti dostop do objav ter raziskovalnih podatkov vključena v prednostne mednarodne projekte in nacionalna področja. V reviziji načrta iz leta 2016 odprti dostop ni omenjen.

Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020 določa, da mora vsak upravičenec v obdobju od leta 2015 do leta 2020 zagotoviti odprti dostop do vseh recenziranih znanstvenih objav, ki se nanašajo na rezultate iz nacionalno financiranih raziskav. Pred uveljavitvijo določila o odprtem dostopu do raziskovalnih podatkov bo izveden nacionalni pilotni program Odprti dostop do raziskovalnih podatkov. Revije izdajateljev s

sedežem v Sloveniji, ki vsebujejo recenzirane članke in je njihovo izdajanje v obdobju od leta 2015 do leta 2020 sofinancirano z nacionalnimi javnimi sredstvi, morajo zagotoviti odprti dostop do svojih vsebin.

3.4 Okolje Univerze v Ljubljani

Univerza v Ljubljani (v nadaljevanju UL) ima specifično razvit knjižnični sistem, ki temelji na delovanju knjižnic po fakultetah, ki so rasle generično s fakultetami samimi, ter dve knjižnici, ki s pogodbo o pridruženem članstvu opravljata dejavnosti univerzitetne knjižnice – Centralno tehniško knjižnico Univerze v Ljubljani ter Narodno in univerzitetno knjižnico.

UL je sprejela dokument Strategija Univerze v Ljubljani 2012–2020. Knjižnice so v tem dokumentu opredeljene kot sistem, ki utrjuje povezanost univerze, prav tako je sorazmerno bogat in razvejan sistem knjižnic prepoznan kot konkurenčna prednost ter kot eden izmed pogojev zagotavljanja odličnosti univerze. Knjižnice UL vidi kot podporo vzpostavljanja pogojev za kakovostne in ustvarjalne razmere za delo in študij. Možnosti razvoja knjižničnega sistema pa so predvsem v povezovanju in krepitvi sodelovanja med članicami.

3.5 Okolje uporabnikov CTK

Ocenjujemo, da je okolje uporabnikov CTK zelo stabilno.

Najpomembnejši segmenti uporabe knjižnice so:

- izposoja gradiva,
- uporaba storitev digitalne knjižnice,
- študij v prostorih knjižnice.

Študenti so najpogostejši obiskovalci CTK in v knjižnici radi študirajo. To kažejo tudi raziskave, ki jih izvajamo vsako leto. Študentom ugajajo lokacija knjižnice, ponudba knjižničnega gradiva in stimulatívno študijsko vzdušje v njenih čitalnicah. Profesorji in raziskovalci so zadovoljni s ponudbo elektronskih informacijskih virov, ki dopolnjujejo ali nadomeščajo tiskano gradivo po fakultetnih knjižnicah. Zanimiv je pojav, da obisk knjižnice ni v upadu, je pa v upadu število aktivnih uporabnikov. To pomeni, da študenti uporabljajo knjižnico za študij ter za družabne aktivnosti. Prav to je v zadnjih letih v visokošolskih knjižnicah dobilo poseben pomen.

Uporabniki, ki so študenti, visokošolske knjižnice uporabljajo kot neke vrste učne laboratorije, zato je zelo pomembna infrastruktura, ki jo tovrstne knjižnice nudijo. Velikega pomena so sobe za skupinsko učenje, opremljene z različnimi uporabnimi dodatki, kot so pametne table, različna multimedijaska orodja ipd. Mnogo študentov v knjižnicah išče tudi prostor za učenje v tišini, nekateri se celo želijo učiti v t. i. učnih celicah.

V letu 2012 smo v CTK na pobudo Študentskega sveta UL izpeljali podaljšanje delovnega časa knjižnice. Rezultati tega projekta so nedvoumno pokazali, da študenti potrebujejo knjižnico kot prostor za študij, sprostitev in počitek tudi v poznih nočnih urah, kar je bila glede na prakso tujih

knjižnic tudi naša domneva. V CTK ugotavljamo, da lahko s sorazmerno majhnimi izdatki podaljšamo odpiralni čas knjižnice do 24.00 ter ob sobotah do 17.00. V letu 2017 smo uvedli pilotni projekt odprtja knjižnice od 9.00 do 24.00 tudi med vikendi, in sicer v obdobju izpitnih rokov. Odziv uporabnikov je bil izjemno pozitiven, zato bomo podaljšan delovni čas v študijskih špicah izvajali tudi v letu 2021.

Zelo pomembna in stabilna uporabniška skupina CTK so raziskovalci, ki pa informacijske vire in storitve večinoma uporabljajo le na daljavo.

CTK je kot javni prostor odprt najširšemu krogu uporabnikov. Zato bomo spodbujali tak način delovanja, ki bo z informacijskimi viri in storitvami zadovoljeval potrebe vseh zainteresiranih uporabniških skupin in ne le študentov.

Še posebej pomembno je, da se v knjižnico vračajo strokovnjaki – inženirji in drugi strokovnjaki, ki do informacijskih virov in storitev sicer ne morejo dostopati na daljavo, vendarle pa v skladu z licenčnimi določili te storitve lahko uporabijo v prostorih knjižnice.

Pomembni uporabniški skupini sta tudi uporabniška skupina dijakov ter uporabniška skupina starejših predstavnikov tretjega življenjskega obdobja. Med temi uporabniškimi skupinami želimo s svojim delovanjem spodbujati sodelovanje in večsmeren prenos znanja in različnih kompetenc.

4 Vizija razvoja CTK v obdobju 2020–2025

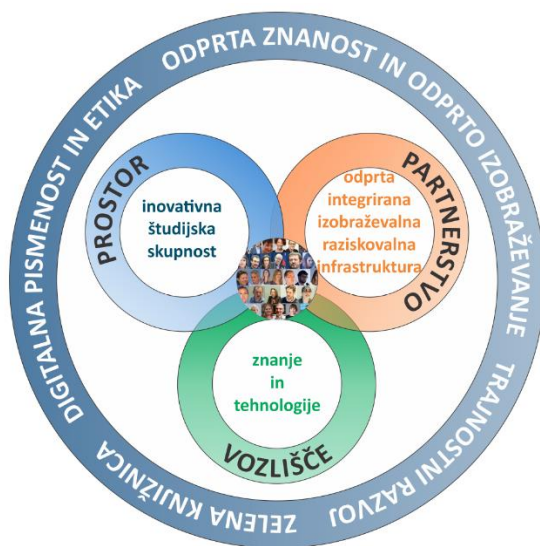
CTK je javna knjižnica, ki bo s svojimi viri in storitvami odprta najširšemu krogu uporabnikov. S svojim delovanjem bo podpirala kakovostno izobraževanje, razvoj in raziskovalno dejavnost v Republiki Sloveniji. Še posebej se bo osredotočila na izvajanje teh dejavnosti za potrebe študentov in visokošolskih učiteljev Univerze v Ljubljani.

Poleg podpore pridobivanju znanja in izvajanju raziskovalne dejavnosti bo knjižnica s svojim delovanjem spodbujala pridobivanje drugih veščin uporabnikov: veščin informacijske pismenosti, veščin internetne pismenosti, veščin uporabe sodobnih tehnologij, veščin poštene in etične uporabe ter razširjanja informacij kot tudi veščin medsebojnega spoštovanja ter spoštovanja drugačnosti pri uporabi sodobnih komunikacijskih kanalov.

Knjižnica se bo s svojim delovanjem zavzemala za pošteno in odprto znanost, ki bo vsakomur omogočila dostop do raziskovalnih rezultatov. Spodbujala bo povezovanje vseh uporabniških skupin in uporabnikov – študentov, učiteljev, raziskovalcev, strokovnjakov in drugih.

Knjižnica se bo aktivno vključevala v vzpostavitev in upravljanje različnih nacionalnih infrastruktur in projektov na področju izobraževanja, razvojne in raziskovalne dejavnosti. Pri tem bo s svojim delovanjem spodbujala povezovanje in partnerstvo različnih organizacij pri razvoju storitev.

S svojim delovanjem bo knjižnica podpirala trajnostni razvoj skupnosti ter programe zelenega razvojnega preboja.

Slika 5: Vizija razvoja CTK od leta 2020 do leta 2025

5 Dolgoročni cilji

5.1 CTK – odprt prostor za inovativno študijsko skupnost

Akt o ustanovitvi CTK sicer določa, da je knjižnica samostojni javni zavod, dejansko pa je CTK univerzitetna knjižnica Univerze v Ljubljani (v nadaljevanju UL). UL je CTK ustanovila in je še danes v sodnih registrih zapisana kot ustanoviteljica. Zaradi formalnih razlogov CTK ni polnopravni član UL, ampak je z univerzo povezan s pogodbo o pridruženem članstvu. Je pa na podlagi te pogodbe in tudi pogodbe s financerji javne službe zavezan za izvajanje storitev univerzitetne knjižnice. UL kot največja slovenska univerza in posledično tudi največja slovenska raziskovalna organizacija je tudi največji uporabnik virov in storitev CTK.

Izvajanje storitev CTK na tem področju je v veliki meri odvisno tudi od razvoja knjižničnega sistema UL. Strategija Univerze v Ljubljani 2012–2020 knjižnice vidi ...»kot sistem, ki utrjuje povezanost univerze, prav tako je bogat in razvejan sistem knjižnic prepoznan kot prednost pred konkurenčnimi institucijami. Kljub temu pa je prav področje knjižničnega sistema ena izmed skupnih funkcij, kjer bi morale članice univerze krepiti oblike medsebojnega sodelovanja«. CTK kot pridružena članica bo tudi v prihodnjem obdobju sodelovala v knjižničnem sistemu UL z izvajanjem dejavnosti univerzitetne knjižnice. Formalni status CTK kot tudi širše vsebinske naloge niso v

- *Pridobivanje ter zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in informacijskih virov*
- *Čitalnice za študij in druge aktivnosti uporabnikov*
- *Infrastruktura odprte znanosti na UL*
- *Informacijska pismenost uporabnikov*
- *Aktivna vloga pri razvoju knjižničnega sistema UL*

nikakršnem nasprotju z delovanjem knjižnice za potrebe UL. Nasprotno, z dobrim izvajanjem storitev CTK na tak način lahko pridobijo tako uporabniki z UL kot

druge uporabniške skupine. Pri tem bo izjemnega pomena odprt strokovni dialog. Zato je pomembno, da se CTK intenzivno vključuje v strokovne aktivnosti optimizacije knjižničnega sistema UL. To je že pred leti kot pomemben dejavnik prepoznala tudi UL in CTK lahko sodeluje v teh aktivnostih brez formalnih in vsebinskih omejitev.

Med strateškimi cilji CTK mora biti taka organizacijska struktura, ki bo omogočala hitro prilagoditev na kakršne koli vsebinske spremembe razvoja knjižničnega sistema na UL. Ena izmed pogosto omenjenih možnosti je tudi formalna ustanovitev univerzitetne knjižnice UL. V tem primeru bo CTK nosilec teh sprememb, saj s svojimi viri in storitvami ter razvejano organizacijsko strukturo predstavlja dobro podlago za izvedbo opisanega projekta. Ob tem se poraja veliko vprašanj, na katera bo v strokovni razpravi potrebno poiskati najustreznejše rešitve za uporabnike knjižnic na UL.

Dolgoročni cilji CTK kot univerzitetne knjižnice v naslednjem obdobju:

1. Pridobivanje ter zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in informacijskih virov.
2. Upravljanje čitalnic za študij in druge aktivnosti uporabnikov.
3. Sodelovanje pri zagotavljanju infrastrukture odprte znanosti na UL.
4. Zagotavljanje informacijske pismenosti študentov UL.
5. Sodelovanje pri razvoju knjižničnega sistema na UL.

Cilj 1: Pridobivanje ter zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in informacijskih virov z znanstvenih in strokovnih področij tehnike in deloma naravoslovja

Pridobivanje knjižničnega gradiva in informacijskih virov bo potekalo skladno z nabavno politiko CTK ter v skladu z uporabniškimi zahtevami. Sistem za pridobivanje gradiva bo prilagodljiv, tako po vsebinski plati kot po možnostih dostopa. Skrbeli bomo za ustrezno razmerje tiskanega gradiva in informacijskih virov v e-obliki, kar še posebej velja za pridobivanje učbenikov ter poljudne strokovne literature. Mednarodno znanstveno literaturo in bibliografske baze podatkov bomo večinoma naročali v e-obliki. Naročnine bomo ohranjali tudi za domačo znanstveno periodiko ter slovensko in mednarodno strokovno periodiko.

Pri storitvah posredovanja informacijskih virov in medknjižnične izposoje bo CTK osredotočen na zagotavljanje standardov, sive literature in drugih dokumentov, ki niso dostopni v okviru letnih naročnin.

Pri zagotavljanju dostopa do informacijskih virov v e-obliki bomo največ časa posvečali upravljanju DiKUL. Naloga bo ne glede na način izvajanja še naprej kompleksna in zahtevna. Ključni opravili sta upravljanje iskalnika (t. i. *discovery tool*) ter upravljanje fondov e-gradiv UL. Do sedaj je portal deloval na platformi EBSCO EDS, ki pa zaradi nedorečene arhitekture povzroča številne težave. Nacionalni bibliografski servis IZUM je zagnal projekt namestitve teh orodij v okviru sistema COBISS. Tak način bi imel za UL dve koristi: bil bi bolj zanesljiv, pomenil pa bi tudi finančno

razbremenitev UL. Kljub preselitvi portala DiKUL v sistem COBISS bo CTK obdržala ključno nalogo pri tem, t. j. pri upravljanju s fondi e-gradiv.

Cilj 2: Upravljanje čitalnic za študij in druge aktivnosti uporabnikov

Pri upravljanju čitalnic za študij in druge aktivnosti se bomo osredotočili na optimalni odpiralni čas s poudarkom na prilagajanju odprtosti ob sobotah in nedeljah v času študijskih konic. Osredotočili se bomo tudi na funkcionalnost čitalnic. Poskušali bomo vzpostaviti čim bolj kakovostna čitalniška mesta, večfunkcionalne študijske sobe za skupinsko učenje ter namestiti sodobnejše pohištvo. Vendar pa so vse tovrstne aktivnosti povezane s financiranjem delovanja knjižnice.

Cilj 3: Zagotavljanje infrastrukture za odprto znanost na UL

Naše aktivnosti bodo usklajene z aktivnostmi ter strategijami UL na tem področju. Temeljile bodo tudi na upoštevanju nacionalnih in drugih strategij na področju odprte znanosti, kot so na primer politika načrta S, politike Evropske komisije in druge. Aktivnosti bodo usmerjene predvsem v zagotavljanje podatkov in analiz o objavah, v informacijsko svetovanje raziskovalcem, v upravljanje s pristojbinami za odprte objave (*eng Article Processing Charge, APC*) ter drugo.

Pri zagotavljanju infrastrukture za odprto znanost na UL bomo sodelovali na sledečih področjih:

- delovanje kompetenčnega centra Odprta knjižnica za potrebe UL,
- sodelovanje pri zagotavljanju infrastrukture za branje in odprte objave v znanstvenih revijah in znanstvenih monografijah,
- sodelovanje pri vzpostavitvi in izvajanju politik ravnanja z raziskovalnimi podatki,
- sodelovanje in podpora odprtim izobraževalnim virom,
- vzpostavitev in izvajanje storitev kontaktne točke skupnostne znanosti na UL.

Kompetenčni center Odprta knjižnica (v nadaljevanju KCOK) smo s podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport ustanovili Univerzitetna knjižnica Univerze na Primorskem, Univerzitetna knjižnica Maribor ter Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani z namenom, da raziskovalcem naših univerz ter drugi zainteresirani javnosti zagotovimo kakovostno podporo pri znanstvenoraziskovalnem delu v okolju odprte znanosti. Delo poteka večinoma v spletnem okolju oz. na daljavo, obsega pa informacijsko svetovanje ter usposabljanje na področju odprte znanosti kot tudi spodbujanje novih projektov na tem področju. KCOK je nedeljiv člen nacionalne skupnosti odprte znanosti.

Zagotavljanje infrastrukture za branje in odprte objave v znanstvenih revijah in znanstvenih monografijah obsega vsebine, do katerih raziskovalci imajo dostop (članki v znanstvenih revijah, znanstvene monografije), ustrezno infrastrukturo za odprte objave (ustrezne licenčne pogodbe, sistemi za zagotavljanje proračuna za odprte objave, delovanje repozitorijev, informacijsko svetovanje na področju licenčnih vprašanj pri odprtih objavah in podobno) ter specializirana informacijska orodja na področju evidentiranja in analiz objav, še posebno odprtih objav. V tem pogledu bomo podprli razvoj analitičnega orodja za sledenje odprtim objavam, ki bo temeljilo na

sodobnih standardih in orodjih za povezovanje s podatkovnimi viri ter na sodelovanju z drugimi deležniki na tem področju (ARRS, IZUM, MIZŠ, ESAC).

Na področju ravnanja z raziskovalnimi podatki bomo v sodelovanju z drugimi deležniki (na primer Arhiv družboslovnih podatkov) spodbujali vzpostavitev formalnih podlag in politik za ravnanje z raziskovalnimi podatki po načelih FAIR (*findable, accessible, interoperable in reusable*) na UL. Operativne naloge na tem področju bomo izvajali s pomočjo v ta namen usposobljenih podatkovnih knjižničarjev. Izvajali bomo različne oblike delovanja, od informacijskega svetovanja in usposabljanja posameznih raziskovalcev in organizacij na UL pa vse do bibliografskih in dokumentalističnih storitev na tem področju. Delo bomo povezovali z delovanjem OSIC-a za tehniko.

V sodelovanju z UL bomo vzpostavili kontaktno točko za izvajanje skupnostne znanosti na UL po načelih BESPOC (*Broad Engagement in Science Point Of Contact*).

Cilj 4: Zagotavljanje informacijske pismenosti študentov UL

Pri usposabljanju uporabnikov se bomo osredotočili predvsem na podporo visokošolskim učiteljem pri izvajanju študijskih programov informacijskega opismenjevanja. Skrbeli bomo tudi za pridobitev drugih kompetenc in veščin uporabnikov knjižnice, kot. so npr. veščine internetne pismenosti. Skrbeli bomo za širok nabor oblik usposabljanja ter se prilagajali dejanskim potrebam. Pri usposabljanju bomo uporabili sodobne digitalne pripomočke za usposabljanje na daljavo.

Cilj 5: Aktivna vloga pri razvoju knjižničnega sistema UL

Z aktivnim sodelovanjem v Komisiji za razvoj knjižničnega sistema UL ter v različnih delovnih skupinah bomo izvajali strokovni dialog z UL ter pripomogli k boljšemu funkcioniranju celotnega knjižničnega sistema.

Cilj	Kazalniki	Ukrepi za doseg cilja	Začetna vrednost v letu 2021	Končna vrednost v letu 2025
Pridobivanje ter zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in informacijskih virov	Število dostopnih enot knjižničnega gradiva v tiskani in e-obliki	Zagotavljanje finančnih sredstev, izvajanje nabavne politike, izvajanje postopkov pridobivanja knjižničnega gradiva	210.000	214.000
	Delež knjižničnega gradiva v e-obliki	Izvajanje nabavne politike, zagotavljanje ustrezne platforme za uporabo e-virov, uporabniške analize	22 %	50 %
	Število uporab knjižničnega gradiva v tiskani obliki	Zagotavljanje izposoje tiskanega gradiva	50.000	45.000
	Število uporab informacijskih virov v e-obliki na UL	Vzdrževanje specializiranih informacijskih portalov in orodij za dostop do e-gradiv, vzdrževanje portala DiKUL	2.000.000	2.000.000
	Število informacijskih storitev	Zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov	15.000	18.000
Upravljanje čitalnic za študij in druge aktivnosti uporabnikov	Število obiskovalcev	Ustrezen delovni čas, zagotavljanje ustrezne opremljenosti čitalnic	220.000	250.000
Zagotavljanje infrastrukture za odprto znanost na UL	Vzpostavitev in delovanje KC Odprta knjižnica	Vzpostavitev KC Odprta knjižnica v sodelovanju z UM in UP, uspešno delovanje	Pilotni projekt delovanja KC Odprta knjižnica	KC Odprta knjižnica deluje
	Število usposabljanj na področju odprte znanosti na UL	Priprava usposabljanj, izvedba usposabljanj	15	30
	Število informacijskih storitev na področju odprte znanosti	Zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov in podatkovnih knjižničarjev na področju odprte znanosti	200	1500
	Vzpostavitev in delovanje analitičnega orodja sIOAnalitika za sledenje odprtim objavam v okolju UL	Zagotavljanje delovanja v okolju UL	SIOAnalitika ne deluje	sIOAnalitika uspešno deluje
	Delovanje referenčne točke citzenscience.si za skupnostno znanost na UL	Vzpostavitev in delovanje kontaktne točke	citizenscience.si na UL ne deluje	citizenscience.si na UL uspešno deluje
Zagotavljanje informacijske pismenosti študentov UL	Število izvedenih usposabljanj s področja informacijske pismenosti v okviru študijskih programov na UL	Spremljanje študijskih programov na UL, sodelovanje z nosilci študijskih programov, izvajanje usposabljanj za študente	15	25
Aktivna vloga pri razvoju knjižničnega sistema na UL	Aktivna vloga CTK pri razvoju in delovanju knjižničnega sistema na UL	Sodelovanje in usklajevanje z vodstvom UL, sodelovanje s knjižnicami UL, sodelovanje v Komisiji za razvoj knjižničnega sistema UL ter v delovnih skupinah komisije	CTK ima aktivno vlogo pri delovanju knjižničnega sistema na UL	CTK ima aktivno vlogo pri delovanju knjižničnega sistema na UL

Preglednica 1: CTK – odprt prostor za inovativno študijsko skupnost – dolgoročni cilji in kazalniki

5.2 CTK – partnerstvo v odprti integrirani nacionalni izobraževalni in raziskovalni infrastrukturi

V Sloveniji je nacionalna raziskovalna infrastruktura tradicionalno integrirana in odprta. Poleg ARNES-a s svojimi servisi ter IZUM-a s servisi, kot so COBISS, SICRIS in drugi, se v zadnjih letih v nacionalno raziskovalno infrastrukturo vključuje tudi CTK.

V dosednji praksi CTK sta na tem področju najbolj izstopala projekta OSIC za tehniko ter nabavni konzorciji mednarodne znanstvene literature, ki jih upravlja CTK. V zadnjih dveh letih sta se tema projektoma pridružila tudi projekt repozitorija DiRROS in projekt informacijske podpore raziskovalcem pri odprtem objavljanju.

-
- *Podpora informacijskemu sistemu o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji*
  - *Koordinacija konzorcijskega dostopa do mednarodne znanstvene literature*
  - *Aktivna vloga pri zagotavljanju nacionalne infrastrukture odprte znanosti*
  - *Podpora drugim izobraževalnim zavodom v Sloveniji*
-

CTK ima ugoden položaj, saj je zaradi svojega delovanja na področju konzorcijev v središču povezovanja različnih institucij in raziskovalnih infrastruktur in ima veliko operativnih stikov s slovenskimi visokoškolskimi in raziskovalnimi zavodi. Na tak način lahko v praksi rešujemo tudi probleme, ki se ne tičejo neposredno dostopa do informacijskih virov, so pa pomembno povezani z licenčnimi vprašanji. Zato bomo ta položaj v prihodnosti še krepili in na tak način

razvijali integrirane storitve za večje število institucij.

Pomembna na tem področju bosta sodelovanje in partnerstvo. Še naprej bomo razvijali stike s posameznimi raziskovalnimi in infrastrukturnimi organizacijami kot tudi s financerji, kot sta na primer ARRS in MIZŠ.

Dolgoročni cilji CTK kot partnerja v odprti integrirani nacionalni raziskovalni infrastrukturi:

6. Podpora informacijskemu sistemu o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji.
7. Koordinacija konzorcijskega dostopa do mednarodne znanstvene literature.
8. Aktivna vloga pri zagotavljanju nacionalne infrastrukture odprte znanosti.
9. Podpora drugim izobraževalnim zavodom v Sloveniji.

Cilj 6: Podpora informacijskemu sistemu o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji

OSIC za tehniko je dolgoletni projekt, ki ga knjižnica izvaja na najvišjem strokovnem nivoju. Gre za specializirane informacijske storitve na področju upravljanja nacionalnega informacijskega sistema o raziskovalni dejavnosti SICRIS. Zaradi našega posebnega položaja, saj smo edina organizacija, vključena v ta projekt ARRS, ki formalno ni organizacijska enota visokošolskega ali raziskovalnega zavoda, nam ARRS pogosto zaupa posebne naloge, kot so verifikacija patentov ali svetovanje ob arbitražah in drugih postopkih znanstvenih svetov ARRS. Še naprej bomo podpirali usposabljanje

naših delavcev na področju sodobne znanstvene komunikacije ter opozarjali na različne probleme v postopkih ocenjevanja znanstvenega dela ter predlagali morebitne rešitve. Evalvacijski sistemi se vse bolj razvijajo v smer recenzijskih presoj, zato pričakujemo, da se bo OSIC v veliki meri ukvarjal s sistemi odbire recenzentov, s presojo njihove verodostojnosti ter morebitnega konflikta interesov. OSIC se bo vključeval tudi v organizacijo dela repozitorijev, še posebno DiRRROS. Pomembna bo tudi podpora, ki jo bo OSIC izvajal za ARRS pri analizah in načrtih razvoja sistema SICRIS.

Cilj 7: Koordinacija konzorcijskega dostopa do mednarodne znanstvene literature

Znanstvena komunikacija se dinamično spreminja. V zadnjih letih se je pojavila paradigma odprtih objav oziroma odprtega dostopa do znanstvenih del. Spremembe na tem področju so le del celovitih sprememb v znanstveni komunikaciji v znanstvenoraziskovalnem delu nasploh. Gre za korenite spremembe evalvacijskih načel (evalvacija na podlagi vsebine znanstvenega dela in ne na podlagi faktorja vpliva revije), za spremembe pri upravljanju avtorskih pravic in podobno. Vse te spremembe bodo podprle reafirmacijo na sodelovanju zasnovane, aplikativne in s širšo skupnostjo tesneje prepletene znanosti.

Slovenska Nacionalna strategija odprtega dostopa do znanstvenih objav in raziskovalnih podatkov v Sloveniji 2015–2020 kot tudi Načrt S, katerega podpisnik je ARRS, zahtevata odprte objave slovenskih raziskovalcev brez dodatnih stroškov. Načrt S celo predvideva, da naj bi do leta 2024 t. i. hibridne revije prešle v poslovni model zlatih revij. Prihajajoča Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti ter okvirni program Obzorje Evropa bosta zahtevala takojšnjo odprtost objav znanstvenih del brez kakršnih koli časovnih zapor. Še več, politika programa Obzorje Evropa bo predvidoma dovolila plačilo objav le v tako imenovanih transformativnih hibridnih revijah ter v zlatih revijah.

Ključna naloga na tem področju bo vzpostavitev formalnih pogojev za delovanje konzorcijev CTK. To bo potekalo v okviru projekta prenove konzorcijskega delovanja SiOAR (Slovenian Open Academic Resources). Naloga na tem področju bo tudi, da bomo v tesnem sodelovanju med različnimi deležniki (ARRS, visokošolski zavodi, raziskovalni inštituti) dosegli enotno politiko, ki bo na vzdržen način omogočala odprte znanstvene objave. Da bo to mogoče, bo potrebno korenito spremeniti sistem financiranja in uporabe mednarodne znanstvene periodike. Spremembe na tem področju bodo morale biti usklajene med vsemi deležniki na tem področju – financerji, raziskovalnimi organizacijami in posameznimi upravljavci konzorcijev za uporabo mednarodne znanstvene literature. Ključna naloga na tem področju bo sklenitev dogovorov, ki bodo usklajeni s politikami in zahtevami financerjev, pa naj si gre za tako imenovane prehodne dogovore (*eng transformative agreements*), kjer bodo v naročniške pogodbe vključena določila o odprtih objavah, za sistemsko plačevanje odprtih objav v servisih zlatih revij, kot so na primer MDPI ali PLOS. Za sklenitev tovrstnih dogovorov bo potrebno ustvariti in vzdrževati potrebno lokalno infrastrukturo, kot so na primer analitična orodja za sledenje odprtim objavam, delovanje repozitorijev in podobno.

Cilj 8: Aktivna vloga pri zagotavljanju nacionalne infrastrukture odprte znanosti

Delovanje pri zagotavljanju nacionalne infrastrukture odprte znanosti bo potekalo na podlagi povezovalne vloge CTK v okolju nacionalne raziskovalne infrastrukture in bo smiselna nadgradnja dosedanjega delovanja na tem področju v okviru nabavnih konzorcijev mednarodne znanstvene literature, v okviru delovanja repozitorija DiRROS ter v okviru dosedanjih aktivnosti na področju informacijske podpore CTK odprti znanosti. Razvijali bomo potrebne kompetence, kot so na primer kompetence podatkovnih knjižničarjev, informacijskih specialistov za odprto znanost in podobno.

Delovanje bo potekalo v okviru aktivnosti kompetenčnega centra Odprta knjižnica, aktivnosti pa bodo temeljile na tesnem sodelovanju z drugimi deležniki na tem področju, kot so nacionalna skupnost odprte znanosti, Research Data Alliance, European Science Cloud, koalicija S, nacionalne raziskovalne organizacije, ARRS, MIZŠ in drugi. Dejavnosti bomo razvijali na podlagi mednarodnih standardov in načel, kot so na primer Open Science Policy Platform (v nadaljevanju OSPP), EOSC (v nadaljevanju European Open Science Cloud), OpenAIRE, Open Research Europe (v nadaljevanju ORE), FAIR ali Broad Engagement in Science, Point of Contact (v nadaljevanju BESPOC) ter na podlagi politik in strategij, ki jih na tem področju razvijajo mednarodne organizacije in združenja, kot so na primer Evropska komisija, Koalicija S, The European Association of European Research Libraries (v nadaljevanju LIBER), The League of European Research Universities in European Citizen Science Association (v nadaljevanju ECSA). CTK se bo v omenjene in druge mednarodne strokovne forume aktivno vključevala.

Na področju odprtih objav bo ključno spremljanje politik in mandatov financerjev in raziskovalnih projektov, svetovanje uporabnikom pri odprtih objavah, delovanje repozitorija DiRROS ter implementacija in uporaba analitičnega orodja za sledenje odprtim objavam sLOAnalitika. Zavzemali se bomo tudi za ustrezno sistemsko financiranje odprtih objav ter za ustrezne strokovne kriterije porabe teh sredstev. Ključni kriterij na tem področju bo transparentnost cenovnih politik za APC-je ter vzdržnost stroškov odprtih objav.

Na področju upravljanja z raziskovalnimi podatki bomo vzpostavili podatkovni center DiRROSData, ki bo predstavljal celovito podporo na področju ravnanja z raziskovalnimi podatki ter bo obsegal celoten življenjski tok raziskovalnih podatkov, od načrtov ravnanja s podatki do uporabe načel FAIR in objave v repozitoriju.

Na področju skupnostne znanosti bomo v naslednjih petih letih imeli osrednjo vlogo pri zagotavljanju delovanja nacionalne referenčne točke za skupnostno znanost v okviru projekta citizenscience.si.

Skupnostna znanost (*eng Citizen Science*) ima širok pomen in številne vloge. Temeljno poslanstvo skupnostne znanosti je deljenje znanja. Vključevanje laičnih raziskovalcev v raziskovalne projekte skupnostne znanosti lahko predstavlja most med lokalno skupnostjo in raziskovalnimi organizacijami. Seznanjanje s konkretnimi izkušnjami služi profesionalnim raziskovalcem za preverjanje teoretskih postavk in kot vir novih idej na njihovih področjih delovanja. In nenazadnje,

skupnostna znanost omogoča razumevanje znanstvenega dela ter enostavnejšo aplikacijo rezultatov tega dela v življenje širše skupnosti.

Evropska komisija je leta 2018 v platformi OSPP prepoznala skupnostno znanost kot enega od osmih stebrov odprte znanosti. Evropsko združenje akademskih knjižnic LIBER je prav tako leta 2018 v dokumentu Open Science Roadmap izdalo priporočila za izvajanje aktivnosti skupnostne znanosti ter skupnostno znanost prepoznalo kot enega izmed nosilcev potrebnih kulturnih sprememb v znanstvenoraziskovalni dejavnosti. Priporočila za izvajanje skupnostne znanosti je izdala tudi LERU, pri Science Europe pa so podprli 10 načel izvajanja skupnostne znanosti (ECSA).

Skupnostna znanost pa ne predstavlja le raziskovalnega dela. Širše gledano, skupnostna znanost naslavlja tudi probleme aplikacije znanstvenih del raziskovalnih organizacij v lokalni skupnosti. V tej luči se bomo zavzemali za čim boljši dostop do zaključnih del in drugih raziskovalnih del slovenskih univerz in raziskovalnih organizacij.

Cilj 9: Podpora drugim izobraževalnim zavodom v Sloveniji

CTK ima možnost, da v skladu s kompetencami in licenčnimi določili nudi podporo drugim izobraževalnim zavodom v Sloveniji, kot so na primer drugi visokošolski zavodi, višješolski zavodi in podobno. Podpora je v dosedANJI praksi potekala nesistematično, naš cilj pa je, da na tem področju izgradimo stabilen sistem zagotavljanja integriranih knjižničnih storitev. Spekter teh storitev bo obsegal uporabo knjižnične zbirke CTK, uporabo informacijskih virov CTK, informacijsko svetovanje, svetovanje in podporo pri izdelavi bibliografij, uporabo repozitorija DiRROS ter uporabo drugih storitev in infrastrukture CTK skladno z licenčnimi omejitvami. Dejavnost bomo izvajali v okviru projekta Izobraževalna mreža CTK.

Cilj	Kazalniki	Ukrepi za doseg cilja	Začetna vrednost v letu 2021	Končna vrednost v letu 2025
Podpora informacijskemu sistemu o raziskovalni dejavnosti v Sloveniji	Delovanje OSICT	Uspešno kandidiranje na razpisu ARRS, zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov za delo OSICT	OSICT uspešno deluje	OSICT uspešno deluje
	Število verifikacij tipologij znanstvenih del	Izvajanje verifikacij znanstvenih del	2500	2500
Koordincija konzorcijskega dostopa do mednarodne znanstvene literature	Delovanje konzorcija SiOAR	Prenova konzorcijskega delovanja, vzpostavitev formalnih podlag, povezovanje konzorcijskega delovanja z delovanjem KC Odprta knjižnica	Konzorciji CTK delujejo v okviru stare organizacijske forme	Konzorcij SiOAR uspešno deluje
	Število znanstvenih revij, dostopnih za branje v okviru CTK	Pogajanja s ponudniki, izvajanje javnega naročanja	5000	6000
	Število preoblikovalnih pogodb in pogodb s servisi zlatih revij v okviru CTK	Zagotavljanje dodatnih finančnih sredstev, pogajanja s ponudniki, izvajanje javnega naročanja	1	6
	Delež pokritja potreb za odprte objave	Pogajanja s ponudniki mednarodne znanstvene literature, analize odprtih objav	10 %	80 %
Aktivna vloga pri zagotavljanju nacionalne infrastrukture odprte znanosti	Delovanje repozitorija DiRROS, usklajenost DiRROS s standardi openAIRE	Sodelovanje s ponudniki programske opreme, zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov in bibliografov za delo z DiRROS	DiRROS uspešno deluje, usklajenost s standardi openAIRE ni zagotovljena v celoti	DiRROS uspešno deluje, usklajenost s standardi openAIRE zagotovljena
	Vzpostavitev in delovanje podatkovnega repozitorija DiRROSdata	Sodelovanje s ponudniki programske opreme, zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov in bibliografov za delo z DiRROS	DiRROSdata ne deluje	DiRROSdata uspešno deluje
	Število podatkovnih knjižničarjev	Zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov in podatkovnih knjižničarjev na področju odprte znanosti	0	4
	Vzpostavitev in delovanje analitičnega orodja sIOAnalitika za sledenje odprtim objavam	Sodelovanje z IZUM, vzpostavitev in upravljanje analitičnega orodja sIOAnalitika	sIOAnalitika ne deluje	sIOAnalitika uspešno deluje
	Vzpostavitev in delovanje nacionalne kontaktne točke citizenscience.si	Vzpostavitev, promocija in upravljanje citizenscience.si	citizenscience.si ne deluje	citizenscience.si uspešno deluje
	Podpora drugim izobraževalnim zavodom v Sloveniji	Vzpostavitev in delovanje izobraževalne mreže CTK	Vzpostavitev, promocija, upravljanje izobraževalne mreže CTK	Izobraževalna mreža CTK delno deluje
Število organizacij, vključenih v izobraževalno mrežo CTK		Promocija, kakovostno izvajanje storitev	4	30

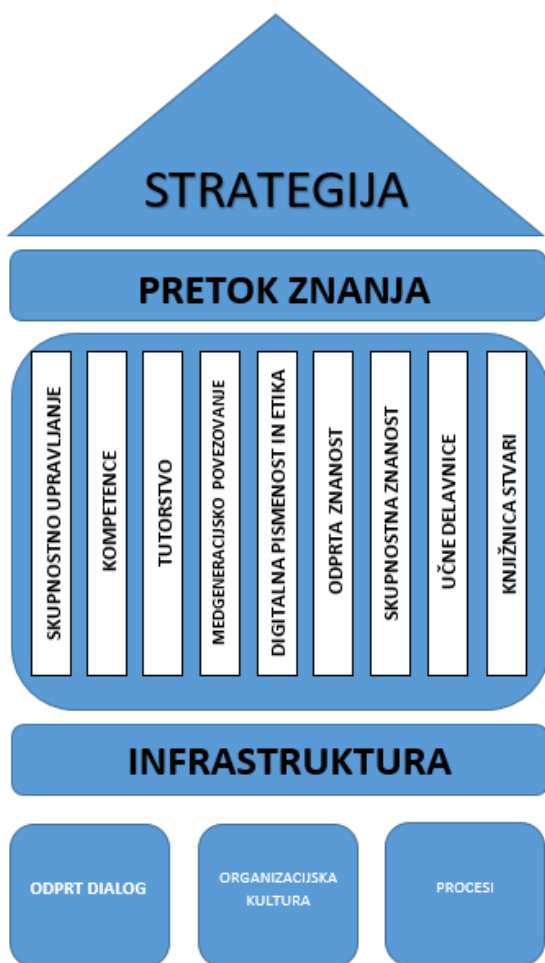
Preglednica 2: CTK – partnerstvo v odprti integrirani izobraževalni in nacionalni raziskovalni infrastrukturi

5.3 CTK – vozlišče znanja in tehnologij

Na tem področju želi CTK preseči klasične modele delovanja knjižnic, ko se znanje s polic in drugih informacijskih virov enosmerno pretaka do uporabnikov. Želimo postati odprta platforma za deljenje znanja, v kateri bomo znanje lahko delili vsi – knjižničarji kot tudi uporabniki. Z našim delovanjem bomo knjižnico spremenili v kreativni prostor oziroma v platformo za pretok znanja.

Pri tem bo potrebno upoštevati številne okoliščine, ki bodo na takšno delovanje vplivale.

Slika 6: Shematični prikaz delovanja knjižnice kot odprte platforme za deljenje znanja

Stebri knjižnice kot odprte platforme za deljenje znanja so:

- skupnostno upravljanje,
- kompetence,
- tutorstvo,
- medgeneracijsko povezovanje,
- digitalna pismenost in etika,
- odprta znanost,
- skupnostna znanost,
- ustvarjalni prostori,
- knjižnica stvari.

Tovrstne aktivnosti je možno izvajati le ob odprtem dialogu med vsemi deležniki, ob spremembi organizacijske kulture in ob kakovostni organizaciji delovnih procesov.

-
- *Delovanje ustvarjalnega prostora (makerspace)*
  - *Vzpostavitev in delovanje Knjižnice stvari*
  - *Vzpostavitev programov tutorstva*
  - *Patentna informatika in informatika na področju standardov*
  - *Popularizacija tehnike in naravoslovja*
-

Ključni cilji, ki jih s svojim delom na tem področju želimo doseči, so zagotovitev ustrezne infrastrukture, ki bo vsakomur omogočila izpolnitev svojih potencialov, čim večje vključevanje uporabnikov v sprejemanje odločitev in skupnostno upravljanje na vseh področjih, kjer je to mogoče, povezovanje različnih uporabniških skupnosti in zagotavljanje učinkov teh

sinergij, medgeneracijsko povezovanje in spodbujanje družbene odgovornosti ter spodbujanje pošteno digitalne pismenosti kot sestavnega dela informacijske pismenosti.

Dolgoročni cilji na tem področju so:

10. Delovanje ustvarjalnega prostora (makerspace).
11. Vzpostavitev in delovanje Knjižnice stvari.
12. Vzpostavitev programov tutorstva.
13. Patentna informatika in informatika na področju standardov.
14. Popularizacija tehnike in naravoslovja.

Cilj 10: Delovanje ustvarjalnega prostora

Obstoječi ustvarjalni prostor bomo nadgradili z ustrezno opremo, s sistematičnim usposabljanjem uporabnikov in s spodbujanjem tutorstva, z vključevanjem aplikacij ustvarjalnega prostora v študijske programe različnih izobraževalnih zavodov ter s posebno vlogo v različnih mrežah ustvarjalnih prostorov, kot je na primer FabLab.

Vzpostavili bomo skupnostni način upravljanja ustvarjalnega prostora. Sistematično usposabljanje bo usmerjeno v različne uporabniške skupnosti, izvajali ga bodo tudi uporabniki – tutorji. Z ustrezno promocijo ter sodelovanjem z različnimi izobraževalnimi zavodi bomo ustvarjalni prostor dali na voljo za uporabo v različnih programih izobraževanja. Z aktivnim povezovanjem v mreže ustvarjalnih prostorov bomo pridobili nove kompetence, hkrati pa mrežam ponudili tudi dejavnosti strokovne informacijske podpore pri delovanju.

Cilj 11: Vzpostavitev in delovanje Knjižnice stvari

Knjižnica stvari bo pomenila nadgradnjo ustvarjalnega prostora. Z ustreznimi organizacijskimi ukrepi bomo omogočili, da si bodo uporabniki lahko izbrana orodja izposodili tudi na dom. Tudi knjižnica stvari bo temeljila na skupnostnem upravljanju. Tudi na tem področju bo ključno aktivno sodelovanje z drugimi sorodnimi organizacijami in izobraževalnimi zavodi.

Cilj 12: Vzpostavitev programov tutorstva

Vzpostavili bomo program tutorstva TutorCTK, ki bo obsegal delovanje tutorjev na različnih področjih delovanja knjižnice in tudi širše. Program bo aktivno prepleten s skupnostnim upravljanjem knjižnice.

Cilj 13: Patentna informatika in informatika na področju standardov

Delovanje ustvarjalnega prostora ter knjižnice stvari bomo ustrezno infrastrukturno in informacijsko podprli. V to podporo spadata tudi patentna informatika in informatika na področju standardov. Z delovanjem centra PATLIB v sodelovanju z nacionalnim patentnim uradom in s sodelovanjem s Slovenskim inštitutom za standardizacijo (v nadaljevanju SIST) bomo lahko spodbujali informacijsko pismenost na teh dveh pomembnih področjih.

Področje standardov in patentov ter patentna informatika in informatika na področju standardov bodo v naslednjih letih predstavljali pomembno podporo delovanja tako raziskovalcev kot strokovnjakov pri razvoju tehnološkega napredka skupnosti v smeri zelenega razvojnega preboja, kot so na primer prehranska samooskrba s poudarkom na ekološki pridelavi, vrednostna veriga predelave lesa, energetska prenova stavb, prehod na obnovljive vire energije, posodobitev železniškega omrežja in javnega prevoza, učinkovita raba naravnih virov, zeleni turizem in drugo.

Cilj 14: Popularizacija tehnike in naravoslovja

Naš cilj na tem področju je, da z določenimi ukrepi spodbujamo zanimanje predvsem mlajših uporabnikov za tehniko in naravoslovje. Zanimanje za študij tehnike in naravoslovja je se manjša. Na UL na primer v šolskem letu 2019/2020 beležimo zmanjšan vpis za približno 25 % v primerjavi s šolskim letom 2011/2012. Popularizacija znanosti se komplementarno dopolnjuje z našimi dejavnostmi na področju informacijskega opismenjevanja uporabnikov, na področju dejavnosti ustvarjalnega prostora in na področju skupnostne znanosti. Povezovali se bomo z drugimi institucijami na tem področju (izobraževalni in raziskovalni zavodi, društva, muzeji, knjižnice in podobno) ter s skupnimi projekti spodbujali zanimanje za tehniko in naravoslovje.

Cilj	Kazalniki	Ukrepi za doseg cilja	Začetna vrednost v letu 2021	Končna vrednost v letu 2025
Delovanje ustvarjalnega prostora (makerspace)	Delovanje ustvarjalnega prostora	Zagotavljanje ustrezne infrastrukture, zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo	Ustvarjalni prostor uspešno deluje	Ustvarjalni prostor uspešno deluje
	Število usposabljanj uporabnikov v ustvarjalnem prostoru	Priprava in izvajanje usposabljanj	10	25
	Število obiskovalcev ustvarjalnega prostora	Zagotavljanje dostopnosti, ustrezen odpiralni čas	200	2000
Vzpostavitev in delovanje Knjižnice stvari	Vzpostavitev in delovanje Knjižnice stvari	Nakup ustreznih predmetov za izposajo, vzpostavitev formalnih organizacijskih pogojev, zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo, usposabljanje uporabnikov	Knjižnica stvari ne deluje	Knjižnica stvari uspešno deluje
	Število predmetov za izposajo	Vsakoletni nakup predmetov, sodelovanje s skupnostjo uporabnikov pri nakupu	0	30
Vzpostavitev programov tutorstva	Vzpostavitev in delovanje programa tutorstva TutorCTK	Zagotavljanje kompetenc, sodelovanje s skupnostjo uporabnikov za tutorje, usposabljanje uporabnikov, promocija programa	TutorCTK ne deluje	TutorCTK uspešno deluje
	Število tutorjev v okviru programa tutorstva TutorCTK	Sodelovanje s skupnostjo uporabnikov, usposabljanje uporabnikov za tutorje, promocija programa	4	30
Patentna informatika in informatika na področju standardov	Število informacij o patentih	Zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov	50	150
	Število standardov v zbirki standardov CTK	Nakup standardov za zbirko standardov CTK, revizija veljavnosti standardov	38.000	35.000
	Število informacij na področju standardov	Zagotavljanje kompetenc in pogojev za delo informacijskih specialistov	200	500
Popularizacija tehnike in naravoslovja	Število organiziranih prireditev za popularizacijo tehnike in naravoslovja	Organizacija razstav, predstavitve projektov, predstavitve knjig in drugo	10	50
	Vzpostavitev in delovanje e-časopisa za tehniko	Vzpostavitev uredniškega odbora, organizacija dela, urejanje in promocija	E-časopis ne deluje	E-časopis deluje

Preglednica 3: CTK – vozlišče znanja in tehnologij

5.4 Rešitev prostorske problematike

Prostorska problematika CTK se vleče praktično od ustanovitve knjižnice leta 1949. Vlada Republike

- *Potrebna površina knjižnice je okoli 5000 m²*
- *Predvidoma bi potrebovali okoli 500 čitalniških mest*
- *Možna sinergija z drugimi knjižnicami na UL s podobnimi težavami*

Slovenije se je po preselitvi knjižnice na »začasno« lokacijo na Trgu republike 3 zavezala, da bo v čim krajšem času rešila prostorsko problematiko CTK. To se ni zgodilo vse do danes. Sedanji prostori so potrebni celovite prenove. Poslovni model najema je v celoti zgrešen in je finančno nevzdržen, ob tem pa tudi ne omogoča korenite prenove. CTK je v 25

letih za najemnino porabila okroglih 10 milijonov EUR, na kolikor je po nekaterih programskih zasnovah ocenjena vrednost novogradnje.

Ocenjujemo, da knjižnica potrebuje okoli 500 čitalniških mest različnih funkcionalnosti. Skupno z drugimi potrebnimi prostori (učilnice, dvorane, prosti pristop, učna delavnica) bi površina obsegala med 4000 in 5000 m².

Lokacija knjižnice naj bi bila v središču mesta, saj bi tako omogočila ugodne transportne povezave ob nočnih urah, blizu središča pa je tudi več fakultet UL.

Cena prostorske rešitve z opremo predvidoma ne bi presegala 10 milijonov EUR.

Program, ki bi ga umestili v nove prostore, bi bil podoben sedanjemu, s tem da bi se izrazito izboljšali pogoji za študente UL.

Po vseh opravljenih analizah in pogovorih z drugimi deležniki sta možni dve rešitvi:

1. Odkup obstoječih prostorov ter dokup dodatnih prostorov v prizidku na Trgu republike 3, kjer knjižnica deluje že sedaj.
2. Prenova in selitev v druge prostore v lasti Republike Slovenije ali Univerze v Ljubljani. Kot eno izmed možnosti vidimo morebitno prenovo in selitev v prostore Fakultete za strojništvo po selitvi fakultete v novogradnjo na Brdu.

Odkup in prenova sedanjih prostorov

S predlaganim nakupom sedanjih prostorov ter dokupom dodatnih bi knjižnica pridobila možnost, da bi se razvijala skladno s sodobnimi standardi za univerzitetne knjižnice. V tem primeru bi bila pomembna tudi usklajevanje s potrebami UL na tem področju ter iskanje partnerjev na UL za skupni projekt. Odkupljeni prostori bi UL realno omogočili operativno vzpostavitev in delovanje Univerzitetne knjižnice UL. Zato bo velikega pomena, da načrtovanje aktivnosti reševanja prostorske problematike CTK v bodoče rešujemo usklajeno z razvojem in potrebami knjižničnega sistema na UL. Prednost te možnosti je tudi lokacija, ki je v središču mesta in kot taka dostopna tako študentom z vzhodnega kot tudi z zahodnega dela Ljubljane. Lokacija je transportno

enostavno dostopna in omogoča odpiralne čase pozno v noč. Ta lokacija je bila tudi že v prvotnih urbanističnih načrtih namenjena za potrebe CTK (prizidek Nove ljubljanske banke), kar govori o tem, da je umestitev tovrstne knjižnice v to okolje smiselna. Trenutno CTK plačuje visoko komercialno najemnino, ki znaša okoli 340.000 EUR na leto, predvidena vrednost celotnega nakupa pa po grobi oceni znaša okoli 4,5 milijona EUR. Nakup bi, ob upoštevanju višine komercialne najemnine za pol manjše prostore, pokrili v 13 letih. V prostorih na Trgu republike 3 bi torej nastal sodoben center znanja, ki bi obsegal dostop do domače in mednarodne strokovne in znanstvene literature s področij tehnike in naravoslovja, sodobne večfunkcionalne študijske čitalnice, prostor za deljenje znanja in sodelovanje z lokalno skupnostjo in ki bi omogočal povezovanje različnih uporabniških skupnosti od skupnosti dijakov, študentov, raziskovalcev pa vse do skupnosti tretjega življenjskega obdobja.

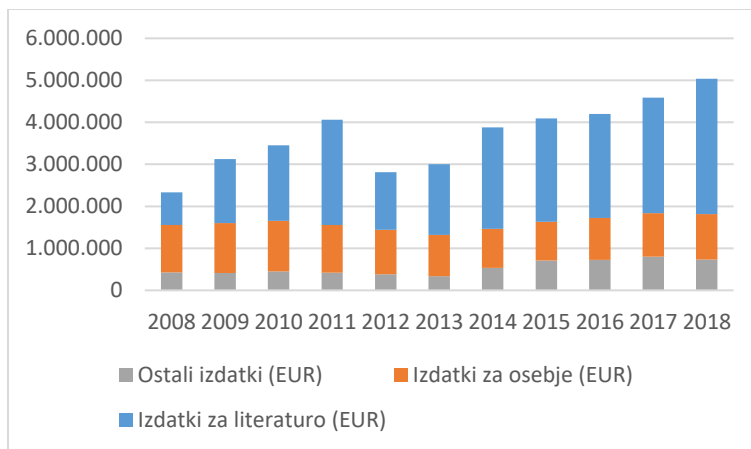
Selitev in prenova prostorov Fakultete za strojništvo

Lokacija Fakultete za strojništvo ima podobne prednosti kot lokacija na Trgu republike. Prednost je bližina Filozofske fakultete, saj bi lahko v morebitno reševanje prostorske in organizacijske problematike Osrednje humanistične knjižnice Filozofske fakultete vpletli integracijo določenih storitev in s to sinergijo izboljšali pogoje za študente. Manj ugodna je časovnica, saj bi bila selitev v te prostore odvisna od dinamike realizacije projekta nove Fakultete za strojništvo na Brdu. Prav tako ta lokacija ne omogoča fazne prenove prostorov, kar je v primeru lokacije na Trgu republike 3 mogoče izpeljati.

5.5 Potrebna sredstva za izvajanje javne službe

Struktura izdatkov CTK kaže na to, da se iz leta v leto večajo izdatki za literaturo. Ostali izdatki so povečani predvsem na račun tega, da je v proračun CTK vključena tudi najemnina za prostore, ki jo je do leta 2014 neposredno najemodajalcu plačeval MIZŠ.

Za ustrezno pokritost izdatkov bi v prihodnjih letih za izvajanje javne službe v sedanjih okvirih potrebovali sredstva v višini okoli 2,5 milijona EUR.

Slika 7: Struktura izdatkov CTK v obdobju 2008–2018

5.6 Kadrovska politika

Knjižnica ima že nekaj let 40 zaposlenih, večinoma z univerzitetno izobrazbo s področij tehnike, naravoslovja in bibliotekarstva. Kolektiv je sorazmerno star, predvsem pa starostna struktura kaže na izrazito motnjo zaposlovanja v letih gospodarske krize. Tako je večina strokovnih delavcev starejših, nekaj pa je sicer mlajših, a v dobršni meri neizkušenih. Zato usmerjamo veliko energije v usposabljanje mlajših delavcev za izvajanje strokovnega dela. Uspešen rezultat delovanja knjižnice je rezultat kakovostnega dela vsakega posameznika v knjižnici.

Števila zaposlenih pri sedanjem obsegu delovnih nalog ne nameravamo povečevati, bomo pa vodili skrbno kadrovsko politiko, ki bo omogočala tekoč prenos znanj in kompetenc. Ob povečanem obsegu dela pa bomo število delavcev povečevali predvsem v primerih možnosti zaposlitev v okviru različnih projektov. Zaposlovali bomo visoko usposobljene strokovnjake s področij tehnike in naravoslovja ter bibliotekarje.

Zagotavljali bomo trajno usposabljanje delavcev. Pomembno je, da z udeležbo na mednarodnih konferencah širimo našo mrežo za izmenjavo kompetenc in izkušenj, da delavce pošiljamo na usposabljanja v lokalnem okolju ter da delavcem omogočimo, da izpolnijo svoje karijerne ambicije.

Spodbujali bomo aktiven strokovni dialog med delavci. Tako kot do sedaj bomo spodbujali samoevalvacijo in samorefleksijo ter kreativno razmišljanje. S tem smo začeli že pred leti in beležimo številne rezultate tako manjših kot tudi večjih projektov, ki so nastali na pobudo delavcev.

Spodbujali bomo timsko delo ter korektne, strpne in kolegialne odnose. Tu smo bili v zadnjih letih zelo uspešni, je pa vzpostavitev ustreznega okolja za delo dolgotrajen proces, kateremu morajo pridodati svoje vsi deležniki.

6 Zaključek

CTK bo še naprej izvajala kakovostno javno knjižnično službo, ki bo temeljila na strokovnem delu zaposlenih strokovnjakov, na intenzivnem povezovanju s skupnostjo uporabnikov ter na sodelovanju z drugimi deležniki pri zagotavljanju infrastrukture na področju izobraževalne in znanstvenoraziskovalne dejavnosti. Odprtost knjižnice za kakršne koli rešitve, ki zagotavljajo najoptimalnejše pogoje za uporabnike, omogoča formalni status CTK.

Zavzemali se bomo za inovativno in uporabnikom prijazno delovanje. Spodbujali bomo povezovanje različnih uporabniških skupnosti, kot so na primer uporabniki tretjega življenjskega obdobja, mlajši uporabniki, raziskovalci in podobno. Še posebej se bomo zavzemali za enostaven in prijazen dostop do storitev knjižnice za osebe s posebnimi potrebami.

Pri iskanju partnerskih povezav se CTK ne sme ustaviti in se omejevati le na področje knjižnične dejavnosti. Ob uvajanju morebitnih novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij bi lahko knjižnica zaradi svojega položaja v središču infrastrukturnih tokov prevzela tudi določene aktivnosti, ki sicer za knjižnice niso značilne, in sicer predvsem na področju implementacije in vzdrževanja omenjenih informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Vse to je izrazito povezano s

kompetencami in z usposabljanjem zaposlenih, z ustreznimi finančnimi sredstvi ter z rešitvijo prostorske problematike.

CTK že 70 let dokazuje, da je mogoče tudi z omejenimi sredstvi narediti pomembne razvojne korake. V naslednjih letih pričakujemo razumevanje financerjev ter posledično to, da bodo pomembni razvojni koraki podprti z ustreznim obsegom financiranja.

Program razvoja smo pisali s podporo uporabnikov knjižnice. Pri tem se še posebej zahvaljujemo Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, ki je svojim študentom pod vodstvom prof. dr. Primoža Južniča omogočila, da so v okviru študijskega programa tvorno in konstruktivno sodelovali pri izdelavi tega dokumenta. Njihovi predlogi se zrcalijo pri vseh ciljih, še posebno pa v ciljih v sklopu CTK – vozlišče znanja in tehnologij, kjer so z inovativnimi predlogi podali zanimive in prodorne podlage za uspešno delovanje knjižnice v naslednjih petih letih.

Ljubljana, 5. 12. 2020